

Omleidingen N348 (Zutphen Noord - Eefde West) en Noordelijke ontsluiting bedrijventerrein 'De Mars'

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

22 april 2004 / rapportnummer 1416-48

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

uw kenmerk
WV2004.6547

uw brief
27 februari 2004

ons kenmerk
1416-048/vB/fw

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor MER Omleidingen N348 (Zutphen Noord - Eefde West) en Noordelijke ontsluiting bedrijventerrein 'De Mars'

doorkiesnummer
(030) 234 76 51

Utrecht,
22 april 2004

Geachte raad,

Met bovengenoemde brief stelde u (als coördinerend bevoegd gezag) de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Omleidingen N348 (Zutphen Noord - Eefde West) en Noordelijke ontsluiting bedrijventerrein 'De Mars'.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

ir. A. van der Velden
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Omleidingen N348 (Zutphen Noord - Eefde West) en Noordelijke ontsluiting bedrijventerrein 'De Mars'

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Omleidingen N348 (Zutphen Noord - Eefde West) en
Noordelijke ontsluiting bedrijventerrein 'De Mars'

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over de omleidingen N348 (Zutphen Noord - Eefde West) en Noordelijke ontsluiting bedrijventerrein 'De Mars',

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland (coördinerend) door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

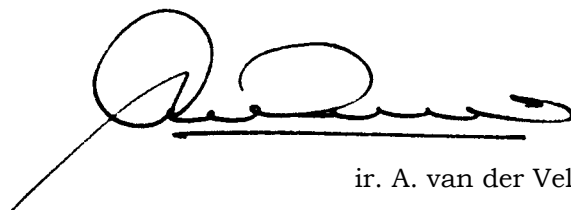
Omleidingen N348 (Zutphen Noord - Eefde West) en Noordelijke
ontsluiting bedrijventerrein 'De Mars',

de secretaris

de voorzitter

N.v. Buren

dr. N.W.M. van Buren

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'A' followed by a series of loops and a horizontal line at the end.

ir. A. van der Velden

Utrecht, 22 april 2004

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	1
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Achtergrond, probleemstelling en doel	2
3.1.1 Probleemstelling.....	2
3.1.2 Relatie met de Mars.....	3
3.2 Beleidskader	3
3.3 Besluiten	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	4
4.1 Alternatieven.....	4
4.2 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma).....	5
5. HUIDIGE SITUATIE, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEU-ASPECTEN	5
5.1 Woon- en leefmilieu.....	5
5.1.1 Barrièrewerking (bebouwde kom, buitengebied)	5
5.1.2 Emissies (lucht, geluid, licht, trilling, cumulatieve effecten)	6
5.1.3 Verkeersveiligheid	6
5.1.4 Externe veiligheid.....	6
5.2 Verkeer en infrastructuur.....	6
5.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie.....	7
5.4 Ecologie	7
5.5 Bodem, geomorfologie en water.....	8
5.5.1 Geomorfologie	8
5.5.2 Grondwater.....	8
5.5.3 Oppervlaktewater	8
5.5.4 Bodem- en waterverontreiniging	8
5.6 Ruimtegebruik	8
6. OVERIGE HOOFDSTUKKEN VAN HET MER	9
7. VORM EN PRESENTATIE.....	9

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 27 februari 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 38 d.d. 25 februari 2004
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
5. Gebieds- en soortsbescherming

1. INLEIDING

De provincie Gelderland (coördinerend) en de gemeente Zutphen zijn een studie gestart naar de mogelijkheden om de provinciale weg N348 om te leggen bij Zutphen-Polbeek en ten westen van Eefde. In de studie wordt ook een nieuwe noordelijke ontsluiting van het bedrijventerrein de Mars meegenomen. Het streekplan moet worden herzien. Ook moeten de bestemmingsplannen van de gemeenten Zutphen en Gorssel worden aangepast. Voor de aanleg van een autoweg dient een milieueffectrapportage(m.e.r.)procedure te worden doorlopen. Besloten is om voor het gehele initiatief inclusief de omleggingen in de bebouwde kom m.e.r. te doorlopen. De bevoegde instanties zijn Gedeputeerde Staten (coördinerend) van de provincie Gelderland en burgemeester en wethouders van de gemeenten Zutphen en Gorssel.

Bij brief van 27 februari 2004 is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ – verder aangeduid als ‘de Commissie’. Het bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies **niet** zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

Via de provincie heeft de Commissie kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

Probleemstelling

In het MER moet worden aangetoond, welke oplossingen er voor de lange termijn voor de verkeersproblematiek zijn en hoe de kortetermijnoplossingen hierin passen zodat een duurzame, toekomstvaste situatie wordt verkregen. Met andere woorden: hoe past de oplossing van de verkeersproblematiek voor 2010 in de oplossing voor 2015/2020? Daardoor dient, afhankelijk van de uitkomsten van de probleemstelling, het studiegebied te worden vergroot, wanneer het meer dan de lokale problematiek omvat. Essentieel bij de pro-

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep.

⁴ Zie bijlage 4 voor een overzicht van deze reacties.

bleemstelling is, wat de samenstelling van het verkeer is: welk deel is lokaal verkeer, welk deel herkomst- en bestemmingsverkeer en welk deel doorgaand ten opzichte van het studiegebied.

Inkadering van de alternatieven

Duidelijk moet worden beargumenteerd waarom bepaalde alternatieven zijn afgefallen en waarom bepaalde alternatieven wel worden meegenomen.

Relatie met bedrijventerrein de Mars

Er bestaat een duidelijke wederzijdse relatie tussen de verkeersproblematiek en de ontwikkeling van het bedrijventerrein de Mars. In het MER zal deze afhankelijkheidsrelatie inzichtelijk moeten worden gemaakt. Ook zal duidelijk moeten worden welke factoren (aard en omvang bedrijvigheid) bepalend zijn voor de verkeersproblemen en de oplossingen hiervoor.

Landschappelijke inpassing

Rond Eefde en Zutphen liggen hoge landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Het gebied ten noorden van het Twenthekanaal maakt deel uit van het Waardevol Cultuurlandschap (WCL) en Belvedere-gebied De Graafschap. Aan de noordoostkant van Zutphen is de Polbeek als structurerend element in de bebouwing van de stadsrand opgenomen. Gezien deze waarden adviseert de Commissie een variant op een alternatief uit te werken waarbij de landschappelijke onderlegger centraal staat.

Samenvatting

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

3.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

3.1.1 Probleemstelling

In het MER moet duidelijk worden aangegeven, wat het feitelijke probleem is, c.q. welke de feitelijke problemen zijn ten aanzien van leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid. Hierbij dient in kwantitatieve zin te worden ingegaan op de aard van de problemen:

- herkomst/bestemmingrelaties: oriëntaties en de vertaling ervan in intensiteiten (pieken en gemiddeld) op verschillende delen van het wegennet;
- hoeveel gehinderden zijn er thans, waar het gaat om barrièrewerking langs de verschillende delen van het tracé;
- hoeveel gehinderden worden blootgesteld aan overschrijding van grenswaarden t.a.v. geluid en emissie van NO₂ en fijn stof;
- wat is de aard van de ongevallen, op welke locaties hebben deze plaats en wat is de omvang ervan;
- op welke locaties wordt de weg/kruispuntcapaciteit overschreden en in welke mate.

3.1.2 Relatie met de Mars

Er bestaat een duidelijke wederzijdse relatie tussen de verkeersproblematiek en de ontwikkeling van het bedrijventerrein de Mars. In het MER zal deze afhankelijkheidsrelatie inzichtelijk moeten worden gemaakt, met daarbij inzicht in de ontwikkeling van de Mars die de gemeente voorstaat (type bedrijven, aantal bedrijven etc.). Als onduidelijkheden over de ontwikkeling bestaan dienen hiervoor scenario's te worden ontwikkeld. Ook zal duidelijk moeten worden welke factoren (aard en omvang bedrijvigheid) bepalend zijn voor de verkeersproblemen en de oplossingen hiervoor⁵.

3.2 Beleidskader

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies, geluidsnormen e.d.) gelden bij dit voornemen, inclusief de aantakpunten en vermijdpunten voor de tracés. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp-)plannen, richtlijnen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd.

Aangegeven is dat de Eefse Beek een ecologische verbindingzone is en dat de IJsselvallei ten westen van Eefde benoemd is als Habitat- en Vogelrichtlijngebied. Aangegeven moet worden welke invulling deze gebieden is toegedacht (natuurdoeltypen). Het gebied ten noorden van het Twentekanaal, ten westen van Eefde, is in het Structuurschema Groene Ruimte aangeduid als Waardevol Cultuurlandschap. Het gebied rond Eefde valt geheel of gedeeltelijk binnen het Belvederegebied De Graafschap. De consequenties hiervan voor de ontwikkeling van alternatieven en/of varianten moeten eveneens worden aangegeven.

Naast de toekomstvisie van het Waterschap dient ook aandacht aan de andere plannen voor de waterhuishouding te worden besteed, inclusief plannen voor de ontwikkeling van oevers en ecologische verbindingzones. Tevens dienen eventuele plannen van Rijkswaterstaat voor het Twentekanaal en de land- en waterinfrastructuur in het plangebied in het MER te worden betrokken.

Volgens het besluit Luchtkwaliteit had in 2002 de eerste algemene inventarisatie voor lucht in elke gemeente hebben moeten plaatsvinden over het jaar 2001. Het MER dient derhalve uit te gaan van gegevens die niet ouder zijn dan het jaar 2001 voor emissiegegevens voor lucht.

3.3 Besluiten

In de startnotitie⁶ wordt aangegeven dat nu een besluit wordt genomen voor de lokale problematiek op de korte termijn. Uit de probleemstelling moet duidelijk worden wat precies de problemen zijn. Vanuit de verkeersgegevens, functieherwaardering van de Mars en de landschappelijke inpassing kan het mogelijk zijn dat de problematiek anders ligt dan nu is gedacht. Derhalve adviseert de Commissie de keuze voor het te nemen besluit (korte/lange termijn versus lokale/regionale problematiek) open te houden totdat duidelijk is om welke problematiek het hier gaat.

---

⁵ Zie ook inspraakreacties nr. 5, 13 en 15 (bijlage 4) die nader inzicht in deze relatie vragen.

⁶ Zie blz. 1.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Alternatieven

Naast hetgeen in de startnotitie wordt vermeld dient in het MER nader te worden ingegaan op:

- welke oplossingen er voor de lange termijn voor de verkeersproblematiek zijn en hoe de kortetermijnoplossingen hierin passen zodat een duurzame, toekomstvastе situatie wordt verkregen⁷. Met andere woorden: hoe past de oplossing van de verkeersproblematiek voor 2010 in de oplossing voor 2015/2020. Hierbij dient ook te worden aangegeven, welke periode van de dag en welke dag van de week maatgevend is voor het verkeersaanbod (voor De Mars zou ook de zaterdag maatgevend kunnen worden) en daarmee voor het wegontwerp. De op te stellen verkeers- en vervoerprognoses dienen hierop in te spelen. Essentieel bij het zoeken van het optimale alternatief voor de verkeersproblematiek is de onderverdeling van de verkeersintensiteiten in intern verkeer, herkomst- en bestemmingsverkeer en doorgaand verkeer, onderscheiden naar vracht- en personenautoverkeer⁸. Het is zeer wel denkbaar dat op basis van een grondige analyse van de omvang en samenstelling van de huidige en toekomstige verkeersstromen andere alternatieven naar voren komen die beter op de problematiek inspelen. In het verlengde daarvan doet zich dan ook de vraag voor of er na realisatie van de kortetermijnoplossing “voldoende verkeer” overblijft om een oostelijke omleiding op de lange termijn te rechtvaardigen of kan worden volstaan met één goed gesitueerde omleiding en zou dan de huidige oplossing de voorkeur hebben?;
- inkadering alternatieven: duidelijk moet worden beargumenteerd waarom bepaalde alternatieven zijn afgefallen en waarom bepaalde alternatieven wel worden meegenomen⁹. Vanuit de probleemstelling moet duidelijk worden, welke alternatieven als oplossing voor de lange termijn kunnen dienen. Als de oplossing voor de korte termijn hier niet inpast dienen andere alternatieven te worden uitgewerkt.
- duidelijk moet worden gemaakt wat de vaste aantakpunten zijn voor de aansluiting van de nieuwe wegvakken op het bestaande wegennet en aangegeven dient te worden waarom deze aantakpunten zo bepalend zijn (o.a. bezit, eigendomsrechten);
- het openbaar vervoer: Welke rol kan (de verbetering van) het openbaar vervoer spelen in het oplossen van de beschreven problemen (denk daarbij aan collectief vervoer naar het bedrijventerrein);
- landschappelijke inpassing: vanwege de status als WCL-gebied en Belvederegebied adviseert de Commissie een variant op een alternatief uit te werken waarbij de landschappelijke onderlegger centraal staat (minimalisering doorsnijdingen, beperking ruimtebeslag, afweging voors en tegens verdiepte aanleg e.d.). Daarbij moet rekening worden gehouden met de historische verbindingslijnen, het dal van de Eefse Beek en de Eefsche Enk.

---

⁷ Zie inspraakreactie nr. 2 die wijst op het opnieuw vastlopen van de weg binnen 10 jaar en reacties nr. 4, 5, 12, 13, 25, 26, 31 en 42 die vragen om een oplossing voor de lange termijn (bijlage 4).

⁸ Zie ook inspraakreactie nr. 25 (bijlage 4) die zich afvraagt welk verkeer nu eigenlijk het probleem veroorzaakt.

⁹ Zie o.a. inspraakreacties nr. 2, 3, 5, 10, 12, 21, 28, 33 en 42 die verschillende alternatieven benoemen (bijlage 4).

4.2 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

Het mma dient een oplossing te bieden voor een probleemstelling die nog gedefinieerd moet worden. Daarbij kan niet op voorhand worden aangegeven of het een oplossing voor de korte of lange termijn is.

Bij de inrichting van het mma moet de keuze voor de aantakpunten zonder restricties worden bekeken, dat wil zeggen dat milieugunstigere aantakpunten op voorhand niet mogen worden uitgesloten. Daarbij geldt wel dat het mma reëel moet zijn.

5. **HUIDIGE SITUATIE, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEU-ASPECTEN**

De Commissie wil aandacht vragen voor het zoveel mogelijk kwantitatief beschrijven van de huidige situatie. Indien onduidelijkheid bestaat over de autonome ontwikkeling dienen hiervoor scenario's te worden uitgewerkt. Duidelijk moet worden of de beoogde revitalisering van de Mars, bedrijventerrein Eefde-west en de nieuwe woonwijk Noorderhaven al in concrete besluiten zijn gevat of dat de ontwikkeling als scenarios moeten worden beschreven. Het aspect bodem kan worden uitgewerkt zoals beschreven in de startnotitie. Voor de overige aspecten heeft de Commissie aanvullend op de startnotitie nog de volgende opmerkingen.

Ten aanzien van de Afbakening van het m.e.r.-onderzoek in § 2.3.1. van de startnotitie, c.q. het Studiegebied in hoofdstuk 4 van de startnotitie dient te worden opgemerkt dat het studiegebied afhankelijk is van de probleemstelling. Bij de conclusie dat het probleem meer dan een lokaal probleem omvat dient het studiegebied te worden vergroot¹⁰. De trajecten van de N348 die onderdeel zijn van de wegverbinding die vanaf de A1 nabij Deventer via Gorssel, Eefde, Zutphen/Warnsveld uiteindelijk richting Doesburg loopt behoren dan tot het studiegebied. Wanneer schattingen worden gemaakt van de gemiddelde verkeersintensiteit van 26.000 motorvoertuigen per etmaal in 2010, dient in het MER niet alleen te worden aangegeven op welke wijze deze intensiteiten in het studiegebied zullen worden verwerkt en met welke milieugevolgen, maar dient ook te worden beschreven, welke verkeers- en milieueffecten moeten worden verwacht op de rest van de wegverbinding tussen Eefde en A1, resp. Zutphen en Rhienderen/Doesburg. Uitgangspunt bij de berekeningen moet het jaar 2020 zijn.

5.1 Woon- en leefmilieu

5.1.1 **Barrièrewerking (bebouwde kom, buitengebied)**

In Zutphen Noord loopt het voorgestelde tracé tussen de wijken Polbeek en Voorsterallee door. In het MER dient duidelijk te worden of dit vanwege verwachte hoge verkeersintensiteiten op de nieuwe verbinding niet tot nieuwe leefbaarheidproblemen c.q. barrièrewerking leidt voor de wijk Voorsterallee en Eefde west¹¹.

---

¹⁰ Zie ook inspraakreacties nr. 13 en 26 (bijlage 4).

¹¹ Zie o.a. ook inspraakreacties nr. 2, 3, 4, 6, 10, 30 en 31 (bijlage 4).

5.1.2 Emissies (lucht, geluid, licht, trilling, cumulatieve effecten)

Bij geluidhinder wordt in de sfeer van maatregelen in de overdracht specifiek over geluidsschermen gesproken, er kan natuurlijk ook aan ander soort maatregelen worden gedacht (soort verharding, doorstroming, snelheden en circulatie). In het MER dient dit nader te worden uitgewerkt.

Ook voor de bestaande wegverbinding dient te worden nagegaan, wat op basis van de “resterende” verkeersintensiteiten de emissie van vervuilende stoffen zal zijn na realisatie van de nieuwe verbinding en in hoeverre daarbij de geldende normen worden overschreden. Ook dient inzicht te worden gegeven in het geluidsniveau van het overblijvende verkeer.

In het MER dienen de huidige en de toekomstige concentraties voor NO₂ en fijn stof (PM₁₀) te worden weergegeven en de verandering van deze stoffenconcentraties als gevolg van wijziging van verkeersintensiteiten van de bestaande wegen. Geef op kaart aan:

- waar de jaargemiddelde grenswaarden van 40 µg/m³ (voor fijn stof en NO₂) worden overschreden;
- waar de jaargemiddelde concentratie van 30 µg/m³ (voor fijn stof) wordt overschreden¹²;
- waar de hoogste waarden (voor NO₂ en fijn stof) voorkomen en hoe hoog die zijn;
- hoeveel woningen en welke gevoelige bestemmingen (voor fijn stof), dan wel hoeveel bebouwd gebied (voor NO₂) zich in het gebied bevinden waar van overschrijding sprake is.

Geadviseerd wordt in het MER in algemene zin de relatie tussen fijn stof en gezondheid te beschrijven.

5.1.3 Verkeersveiligheid

Prognoses ten aanzien van ongevallen in het studiegebied dienen voor onderscheidende delen van de wegverbindingen -bestaand en nieuw- te worden gemaakt.

5.1.4 Externe veiligheid

Naast de in de startnotitie genoemde aspecten dient in het MER ook nader te worden ingegaan op verhoogde risico's als gevolg van de aanwezigheid van de gas- en kerosineleidingen en -stations in het studiegebied¹³.

5.2 Verkeer en infrastructuur

Ten aanzien van het verwachte verkeersaanbod (§ 5.3.Verkeer en Infrastructuur van de startnotitie) in 2015/2020 op de bestaande en nieuwe N348 en aansluitende wegen dient aangegeven te worden, op welke wijze de verkeers- en vervoerprognoses zijn opgesteld en op basis van welke uitgangspunten. Tevens dient de robuustheid van de ontworpen infrastructuur in de verdere toekomst te worden onderzocht. Ook voor de referentiesituatie dienen prognoses te worden gemaakt.

---

¹² De waarde van 30 µg/m³ als jaargemiddelde geldt als indicator voor het optreden van een concentratie van 50 die maximaal 35 maal per jaar mag worden overschreden.

¹³ Zie inspraakreacties nr. 15 en 43 (bijlage 4).

In het MER dienen de effecten van de voorziene ruimtelijke/ stedenbouwkundige ontwikkelingen in de Stedendriehoek (Zutphen-Deventer-Apeldoorn) op de ontwikkeling van de verkeersproblematiek in het studiegebied te worden aangegeven. Daarbij moeten de effecten op voldoende lange termijn (2020) worden gegeven.

Ten aanzien van de toetsingscriteria dient men uit te gaan van de intensiteits-/capaciteitsverhouding per wegvak/kruispunt in plaats van de verkeersintensiteit sec.

Bereikbaarheid dient te worden weergegeven in termen van gemiddelde reistijd of reissnelheid per vervoerwijze, waarbij voor het fietsverkeer ook aandacht aan omrijden moet worden besteed.

5.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

In de startnotitie is al een aantal onderwerpen genoemd op het gebied van landschap en cultuurhistorie die in het MER nader uitgewerkt moeten worden¹⁴. De te onderzoeken doorsnijding van landschappelijke structuren speelt in het gehele inpassingsgebied (Eefse Beek, historische infrastructuur, Enk). Bovendien, ook waar de weg een parallelle ligging heeft met landschappelijke elementen treden effecten op landschappelijke en cultuurhistorische waarden op. Dat is vooral het geval bij het restant van de Polbeek tussen de wijken Polbeek en Voorsterallee. Beekrestant en beekdal zijn in het recente verleden nadrukkelijk als structurerend stedenbouwkundig/landschappelijk element gehanteerd in de Zutphense stadsuitleg (geleding, verbinding met landelijk gebied) en hebben als zodanig een belangrijke kwaliteit.

Een aandachtspunt wat betreft archeologie is dat ook bij aanleg van de weg op maaiveld verstoring van het bodemarchief waarschijnlijk is vanwege de aanleg van bermsloten, kabels, fundering enz.¹⁵.

5.4 Ecologie

Gebiedsbescherming

Wanneer er kans bestaat op significante aantasting van gebieden met een beschermde status, dan dienen de relevante beschermingsformules te worden doorlopen. Zoals het kaartje op blz. 21 van de startnotitie toont vindt in elk geval doorsnijding van een ecologische verbindingzone en een waardevolle beek (Eefse Beek) plaats. In het MER dient de status van de 'waardevolle beek' nader te worden toegelicht (functietoekenning Provinciaal Waterhuishoudingsplan). Duidelijk dient te worden gemaakt of er sprake is van externe werking op het Vogelrichtlijngebied en het Habitatrictlijngebied (Jsseluiterwaarden).

In **bijlage 5A** zijn de richtlijnen voor de effectbeschrijving nader uitgewerkt. In het MER dient aangegeven te worden of de ingrepen kunnen resulteren in onomkeerbare effecten waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden van flora en fauna in nieuwe natuurgebieden verloren gaan. Hierbij gaat het zowel om gebieden vallend binnen de bruto EHS of om potenties van ecologische verbindingzones.

---

¹⁴ Zie blz. 29-30.

¹⁵ Zie inspraakreactie nr. 24 (bijlage 4).

Soortbescherming

Op grond van de Flora- en Faunawet (art. 3 en 4) zijn de meeste gewervelde diersoorten en een groot aantal plantensoorten in het studiegebied beschermd. Ga voor ieder alternatief na of deze zal leiden tot in de Flora- en faunawet genoemde verboden gedragingen. Indien dat het geval is, zal een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd¹⁶. Voor het ontheffingsverzoek dient een inventarisatie van de ruimtelijke verspreiding van alle in het gebied voorkomende soorten te worden gemaakt (**zie ook bijlage 5B**). In het MER kan worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten¹⁷.

5.5 Bodem, geomorfologie en water

5.5.1 **Geomorfologie**

Naast hetgeen in de startnotitie wordt genoemd dienen de effecten op het natuurlijke reliëf (Polbeek en Eefde-west) te worden beschreven bij een verdiepte aanleg van de weg.

5.5.2 **Grondwater**

In aanvulling op de startnotitie dient bij verdiepte aanleg van de weg nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de effecten op de grondwaterstromen, (grond)waterkwaliteit en hieraan gerelateerde effecten (zoals natuur, bebouwing).

5.5.3 **Oppervlaktewater**

Daarbij dienen ook de waterhuishouding (met name kwaliteit) van de Polbeek een rol te spelen. Aangegeven dient te worden hoe wordt omgegaan met mogelijk verontreinigd afstromend wegwater.

5.5.4 **Bodem- en waterverontreiniging**

Nader onderzoek naar de bodemkwaliteit op het bedrijventerrein de Mars acht de Commissie niet relevant in het kader van deze m.e.r.

5.6 Ruimtegebruik

In het MER dient aandacht te worden besteed aan de effecten van de activiteit op de recreatieve mogelijkheden (wandel- en fietsmogelijkheden) in het gebied¹⁸.

---

¹⁶ Daarbij dient bedacht te worden dat niet voor alle vogelsoorten ontheffing mogelijk is.

¹⁷ In het Handboek Natuurdoeltypen, LNV 2001 staan alle doelsoorten. **Bijlage 5B** geeft aan hoe de gevolgen kunnen worden beschreven.

¹⁸ Zie ook inspraakreacties nr. 23 en nr. 40 die aangeven dat er recreatieve fietspaden en lange afstands-wandelpaden in het gebied aanwezig zijn.

6. OVERIGE HOOFDSTUKKEN VAN HET MER

Voor de onderdelen “vergelijking van alternatieven”, “leemten in milieu-informatie” en “samenvatting van het MER” heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

7. VORM EN PRESENTATIE

In het MER dient recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda te worden gebruikt. Op minstens één kaart moeten alle topografische namen goed leesbaar zijn weergegeven die in het MER worden gebruikt. Het kaartmateriaal waarop de alternatieve tracés worden weergegeven moet een zodanige schaal hebben dat zij voldoende informatief zijn, maar dat e.e.a. ook na/opgemeten kan worden.

Voor de landschappelijke aspecten adviseert de Commissie gebruik te maken van visualisaties.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Omleidingen N348 (Zutphen Noord - Eefde West) en Noordelijke ontsluiting bedrijventerrein 'De Mars'

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 27 februari 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gedeputeerde Staten

provincie
GELDERLAND

Commissie voor de milieueffectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (026) 359 91 11
telefax (026) 359 94 80
e-mail post@gelderland.nl
internet www.gelderland.nl

datum
27 februari 2004

onderwerp
Startnotitie m.e.r. "Zutphen-Noord-Eefde-West"

nummer
WV2004.6547

	Commissie voor de milieueffectrapportage
ingekomen :	- 3 MAART 2004
numm.:	
dossier	14116-15/m 3
kopie naar :	HL/6161/

5x

Hierbij doen wij u toekomen een vijftal startnotities gemaakt voor de omleiding van de N 348 in Zutphen-Noord en Eefde-West en de noordelijke ontsluiting van het bedrijventerrein de Mars in Zutphen. Wij verzoeken u een advies uit te brengen inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieueffectrapport.

De startnotitie is door ons op 17 februari 2004 vastgesteld. Op 26 februari 2004 is de startnotitie en daarmee ons initiatief, bekendgemaakt door middel van een advertentie in de Staatscourant en in diverse huis-aan-huis bladen. Ter informatie is de advertentie uit de Staatscourant bij deze brief gevoegd.

De startnotitie ligt ter inzage van 1 maart tot 29 maart 2004. Op 10 maart 2004 is er een informatie-avond over de startnotitie in Zutphen.

Mocht u nog een aantal startnotities of extra informatie willen ontvangen dan kunt u contact opnemen met mevrouw A. Henselmans, telefonisch of per e-mail bereikbaar via de gegevens vermeld onderaan deze brief.

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

H 220-1

ing. J.G. Bleeker
dienst Wegen, Verkeer en Vervoer
projectmanager afdeling Wegenbouw

bijlagen
coll. -/y
code: TVW_15189/ME

inlichtingen bij mw. A. Henselmans
e-mail a.henselmans@prv.gelderland.nl

doorkiesnr. (026) 359 86 21

verzonden

02 MAART 2004

BNG 's-Gravenhage, rek. nr. 28.50.10.824
ABN-AMRO Arnhem, rek. nr. 53.50.26.483
Postbank-girorekening 869762
BTW nr. NL001825100.B03

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie
in Staatscourant nr. 38 d.d. 25 februari 2004

KENNISGEVING

Informatiebijeenkomst verkeerssituatie Zutphen-Noord, Eefde-West en de ontsluiting van het bedrijventerrein 'de Mars'.

De verkeerssituatie en de leefbaarheid in Zutphen-Noord en Eefde moeten dringend verbeterd worden. De gemeenten Zutphen en Gorssel en de provincie Gelderland hebben de handen ineen geslagen en het initiatief genomen om tot een oplossing te komen. Daartoe is een studie gestart naar de mogelijkheden om de provinciale weg N348 om te leggen bij Zutphen-Polbeek en ten westen van Eefde. In de studie wordt ook een nieuwe noordelijke ontsluiting van het bedrijventerrein 'de Mars' meegenomen.

Het eerste resultaat van deze studie, de Startnotitie met betrekking tot Zutphen-Noord - Eefde-West, ligt vanaf maandag 1 maart tot maandag 29 maart 2004 ter inzage in:

- het gemeentehuis van Gorssel (Hoofdstraat 28)
- het dorps huis 't Hart van Eefde (Jolinkweg 2)
- het gemeentehuis van Zutphen ('s-Gravenhof 2)
- de openbare bibliotheek van Zutphen (Broederkerkplein 2)
- de bibliotheek van het Huis der Provincie (Markt 11, Arnhem)

Op woensdag 10 maart is er om 19.30 uur een informatieavond in de Hanzehof, Coehoorsingel 1 in Zutphen, waarbij iedereen van harte welkom is. U kunt schriftelijk uw opmerkingen over de startnotitie kwijt. Het gaat hierbij niet om de vraag of u het eens bent met de omleiding of niet, maar welke opmerkingen u heeft over de inhoud van de startnotitie en daarmee over het voorgenomen milieuonderzoek ten behoeve van de omleiding N348 en de ontsluiting van De Mars.

Uw reacties kunt u o.v.v. Startnotitie Zutphen-Noord en Eefde-West tot 29 maart 2004 sturen naar:

Provincie Gelderland
Dienst Wegen Verkeer en Vervoer
Afdeling Wegenbouw
t.a.v. mw. K.M.B. Buil
antwoordnummer 411
6800 WC Arnhem
(postzegel niet nodig)

Meer over de inhoud van de startnotitie en de mer-procedure kunt u lezen in de huis-aan-huis verspreide informatiekrant.

Heeft u de krant niet ontvangen dan kunt u hem ophalen bij uw gemeente of aanvragen bij de afdeling communicatie van de Provincie (tel. 026 - 359 90 00).

provincie
GELDERLAND

Gedeputeerde Staten van Gelderland
J. Kamminga - Commissaris van de Koningin
H.M.D. Brouwer - secretaris

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: College van Gedeputeerde Staten van Gelderland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Gelderland (coördinerend), gemeente Zutphen en gemeente Gorssel

Besluit: Herziening streekplan en wijzigingen bestemmingsplannen

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C01.2 en C01.5

Activiteit: Een studie naar de mogelijkheden om de provinciale weg N348 om te leggen bij Zutphen-Polbeek en ten westen van Eefde. In de studie wordt ook een nieuwe noordelijke ontsluiting van het bedrijventerrein de Mars meegenomen.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 25 februari 2004

richtlijnenadvies uitgebracht: 22 april 2004

Bijzonderheden: In het MER moet de probleemstelling helder worden uitgewerkt. Zodat de feitelijke problemen ten aanzien van leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid duidelijk worden. Afhankelijk van de probleemstelling moeten oplossingen worden ontwikkeld. Daarbij moet duidelijk zijn hoe de oplossing van de verkeersproblematiek voor 2010 past in de oplossing voor 2015/2020.

De wederzijdse relatie van het bedrijventerrein de Mars en de verkeersproblematiek dient in het MER inzichtelijk te worden gemaakt.

Daarnaast verdienen de inkadering van de alternatieven, de landschappelijke inpassing en de samenvatting specifieke aandacht.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. L. Bijlmakers

ir. J.A.M. van Dijk

drs. M.A. Kooiman

ir. A. van der Velden (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: dr. N.W.M. van Buren.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20040322	C.G.M. Haverkort en T.J. Ettema	Eefde	20040402
2.	20040326	Comité tegen doortrekking Den Elterweg Zutphen	Zutphen	20040402
3.	20040327	A.W. Klopman	Zutphen	20040402
4.	20040325	B. Kurz en Y. Kurz-Wentink en 5 eensluitende reacties	Zutphen	20040402
5.	20040325	Dorpsraad Eefde	Eefde	20040402
6.	20040328	I.Th. van Baarsen en P.E. de Neeling	Zutphen	20040402
7.	---	R.B.M. van der Laan	Eefde	20040402
8.	20040325	L.Th.M. Dullaert	Zutphen	20040402
9.	20040320	L. Gerbrandy-Cambier	Zutphen	20040402
10.	20040325	Wijkaanpak Zutphen	Zutphen	20040402
11.	20040325	Stadspartij Zutphen	Zutphen	20040402
12.	20040326	Fam. J.G. Boschloo	Gorssel	20040402
13.	20040326	ir. J. Baas en G.B. Heusinkveld	Gorssel	20040402
14.	20040325	Stichting Natuur en Milieu	Zutphen	20040402
15.	20040324	M. Gommers, mede namens 2 insprekers	Eefde	20040402
16.	20040325	J.J.A. van 't Lam	Eefde	20040402
17.	20040325	De heer S. Broer, namens Super de Boer Supermarkt	Zutphen	20040402
18.	20040323	Woonzorgcentrum De Polbeek	Zutphen	20040402
19.	20040324	J.W.B. Damen	Zutphen	20040402
20.	20040324	W.G. Grotentraast	Eefde	20040402
21.	20040325	H.A. Bruning	Harfsen	20040402
22.	20040325	Stichting Rechtsbijstand, namens fam. Lubberding	Tilburg	20040402
23.	20040325	J. te Linde	Eefde	20040402
24.	20040324	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	20040402
25.	20040324	Familie Klomp en Bauer	Zutphen	20040402
26.	20040325	Gelderse Milieufederatie	Arnhem	20040402
27.	20040321	Vogelwerkgroep	Gorssel	20040402
28.	20040324	Marius van Wijk en Klaas Bron	Eefde	20040402
29.	20040323	Transport en Logistiek Nederland	Apeldoorn	20040402
30.	20040322	J.P. Kwestro	Zutphen	20040402
31.	20040321	A.M.A. van Ierland	Eefde	20040402
32.	20040321	Mw. F.M. van der Breggen	Zutphen	20040402
33.	20040322	Mw. J.P. van Ierland-Loendersloot	Eefde	20040402
34.	20040323	H. Mentink	Zutphen	20040402
35.	20040322	Bewoners Comité N348 Gorssel	Gorssel	20040402
36.	20040324	Mw. G.C.A. van Keulen	Zutphen	20040402
37.	20040324	Fam. E.R. van der Veen	Zutphen	20040402
38.	20040321	R. Thomas	Gorssel	20040402
39.	20040321	Stichting Gorssel Groen	Eefde	20040402
40.	20040310	Fam. Van der Ham-Vernooij	Eefde	20040402
41.	20040312	H. de Groot	Eefde	20040402

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
42.	20040315	Werkgroep Verontruste Eefdenaren	Eefde	20040402
43.	20040311	Gastransport Services	Groningen	20040402
44.	---	J.J. van Breeschoten	Zutphen	20040402
45.	20040302	H.J. Regelink	Eefde	20040402
46.	20040304	F.H. Boschloo-Pandijs	Gorssel	20040402
47.	---	R. Voerman	Zutphen	20040402
48.	20040401	Outokumpu Copper Strip BV	Zutphen	20040420

BIJLAGE 5A

Gebiedsbescherming op grond van Habitatrictlijn en Vogelrichtlijn¹⁹

Indien er sprake is van externe werking dan dient informatie voor de volgende stappen in het MER te worden opgenomen.

Passende beoordeling Habitatrictlijn/Vogelrichtlijngebied

1. Op grond van welke natuurlijke habitats (bijlage 1 van de Habitatrictlijn), welke beschermde soorten (bijlage 2 Habitatrictlijn) of welke vanwege de Vogelrichtlijn beschermde soorten heeft het gebied zich gekwalificeerd als speciale beschermingszone?
2. Welke significante gevolgen met betrekking tot deze habitats en/of soorten kunnen er optreden ten gevolge van de voorgenomen activiteit afzonderlijk of in samenhang met andere plannen of projecten (cumulatie)?
3. Indien er sprake kan zijn van significante gevolgen, dan dient er een passende beoordeling uitgevoerd te worden door het bevoegd gezag. De provincie *kan* ervoor kiezen de passende beoordeling in het MER uit te voeren. Daarbij komen de volgende aspecten aan bod:
  - zijn er alternatieve oplossingen (met inbegrip van mitigerende maatregelen), waardoor er geen significante gevolgen voor het beschermde gebied optreden?
  - zijn er dwingende redenen van groot openbaar²⁰ belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
  - indien het project toch in of nabij een beschermd gebied moet plaatsvinden en mitigerende maatregelen onvoldoende oplossing zal bieden voor de mogelijke significante gevolgen, welke compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

Eisen aan compensatie op grond van de Habitatrictlijn en Vogelrichtlijn

1. Geen netto verlies aan waarden wat betreft areaal en kwaliteit (kwantitatieve en kwalitatieve eisen). *Dat wil dus zeggen dat de staat van instandhouding van soorten die binnen de kwaliteitsdefinitie vallen na compensatie gelijk dient te zijn aan de situatie voor de ingreep;*
2. Compensatie dient nabij het getroffen gebied plaats te vinden (*of binnen het ecologische netwerk van de soort*) onder de voorwaarde dat een duurzame situatie ontstaat (nabijheidbeginsel);
3. De algehele samenhang van Natura 2000 dient gewaarborgd te worden (instandhoudingdoelstelling): daarom kan er nooit financieel worden gecompenseerd.
4. Zowel feitelijk, financieel als bestuurlijk: compensatie tijdig regelen. *Omdat gedurende de ingreep de kans op overleven vermindert, dient de compensatie voor de ingreep plaats te vinden.*

---

¹⁹ Voor een korte toelichting: www.minlnv.nl/natura2000. Voor de gehele tekst en bijlagen zie: www.europa.eu.int/comm/environment/nature/legislation

²⁰ Dwingende reden van groot openbaar belang (art. 6 Habitatrictlijn) met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. Maar in geval van prioritair habitats of prioritair soorten zijn de argumenten beperkt tot die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid, of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten dan wel, na advies van de Europese Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang.

Aanvullende informatie voor een passende beoordeling op grond van de Vogelrichtlijn (VR)

Algemeen

De aangewezen VR-gebieden en aanwijzingsbesluiten zijn te vinden op de website van het Ministerie van LNV: www.minlnv.nl/thema/groen/natuur. De kaarten (bijlage 2) geven een landelijk overzicht maar zijn niet bruikbaar voor de precieze begrenzing. Deze is wel digitaal beschikbaar (shape-files) bij het Expertisecentrum LNV (0318-822500). VR-gebieden zijn aangewezen op grond van twee hoofdgroepen. *Broedvogels*: het landelijk belang voor soorten die genoemd zijn in Bijlage I van de Vogelrichtlijn (vijf beste broedgebieden gerangschikt naar procentueel aandeel in de landelijke populatiegrootte). *Waternvogels*: trekkende watervogels wanneer zich tenminste 1% van de biogeografische populatie in een gebied ophoudt. Artikel 4, lid 4 verplicht tot het nemen van passende maatregelen ter voorkoming van verslechtering van de leefgebieden van de soorten waarvoor een VR-gebied is aangewezen, de 'kwalificerende soorten'²¹. Per VR-gebied zijn voor de vaststelling van de begrenzing daarnaast ook gegevens van 'begrenzingsoorten' meegewogen²². In hoeverre deze onder hetzelfde beschermingsregime vallen is onderwerp van interdepartementale discussie; LNV neigt naar een gelijke beoordeling.

Milieugevolgen

Voor elke kwalificerende soort en begrenzingssoort moet worden aangegeven:

- verandering in het aantal paren en/of individuen;
- verandering in het oppervlakte leefgebied, wanneer relevant aangeven per functie (broeden, foerageren, slapen);
- in hoeverre sprake is van *significante gevolgen* tijdens en na de ingreep.

Het wel of niet optreden van significante gevolgen is dé cruciale discussie bij de beoordeling van milieugevolgen in of nabij VR-gebieden. Dit zijn de effecten die de instandhouding aantasten van de soorten waarvoor een VR-gebied is aangewezen. Het vaststellen en beoordelen daarvan vergt veel kennis van de ecologie van de betreffende soort(en). De volgende toetsonderwerpen bieden daarbij houvast²³:

- habitatkeus van de betreffende soort(en);
- functie van het gebied voor de betreffende soort(en);
- verstoring- en vluchtafstanden;
- aantallen en zo nauwkeurig mogelijke verspreiding (bijv. broed- en slaappleaatsen);
- wijze van verstoring (bijv. lichthinder op nachttactieve watervogels, grondwater-onttrekking op moerasvogels);
- relatie met andere initiatieven die effect hebben op het gebied (cumulatie).

Om concreet met het begrip significantie te kunnen werken kan de eventuele vermindering van aantal vogels worden weergegeven door bijvoorbeeld een 5-procents-grens; een lagere grens is in de praktijk vaak niet werkbaar. Een afname van het gemiddeld seizoensmaximum van de kleine zwaan van >5% zou dan kunnen worden beschouwd als significant. Het is mogelijk dat de verschillende fasen van een plan moeten worden getoetst als de aard van de ingreep een verschillend effect kan hebben.

---

²¹ Zie nota van Antwoord Vogelrichtlijn, deel 1, Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij, 23-2-2000.

²² Zie nota van Antwoord Vogelrichtlijn, deel 1, Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij, 23-2-2000.

²³ Aangevuld naar "Wie is er bang voor de Korenwolf? Bestuurlijk juridische Kaderreeks 2003, uitgave Rijkswaterstaat

Elke ingreep dient in combinatie met andere activiteiten (cumulatie) te worden getoetst. Dat geldt ook voor kleine projecten die op zichzelf niet tot significante gevolgen leiden maar door cumulatie wel in significante gevolgen kunnen resulteren. De initiatiefnemer dient wanneer verschillende concrete plannen in/langs een VR-gebied spelen aan te tonen dat ook door cumulatie er geen significante gevolgen aan de orde zijn.

Het kan voorkomen dat een gebied dat buiten een VR-gebied ligt daar toch onlosmakelijk mee verbonden is omdat het een grote betekenis heeft als foerageergebied voor een kwalificerende vogelsoort in het VR-gebied zelf. Het foerageergebied kan dan onder het beschermingsregime van het VR-gebied vallen.

Gebiedsbescherming volgens Structuurschema Groene Ruimte 2 en de Nota Natuur voor Mensen Mensen voor Natuur

Indien de EHS wordt beïnvloed door de voorgenomen activiteit of de alternatieven zal duidelijk moeten worden of er sprake is van bruto of netto EHS. Bruto EHS is nog niet begrensd en netto EHS is al wel begrensd. De provincie is verantwoordelijk voor de begrenzing. Op 1 januari 2003 was 10% van de totale Nederlandse EHS nog bruto-EHS.

Richtlijn op grond van netto EHS

1. Welke significante gevolgen kunnen er optreden voor de te behouden kenmerken en waarden binnen en in de nabijheid van dit gebied²⁴?
2. Zijn er reële alternatieven?
3. Is er sprake van redenen van groot openbaar belang²⁵ dat deze aantasting rechtvaardigt?
4. Indien dat het geval is, welke compensatie wordt dan geboden voor het verloren gaan van de wezenlijke kenmerken en waarden?
5. In het SGR2 worden richtlijnen gegeven voor compensatie (zie hieronder).

Richtlijn op grond van bruto EHS (niet begrensd)

Is er sprake van onomkeerbare effecten waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden van deze nieuwe natuurgebieden significant onomkeerbaar verloren gaan?

Eisen aan compensatie op grond van SGR2 en Nota NMMN

1. In beginsel geen netto verlies aan waarden wat betreft areaal en kwaliteit.
2. Compensatie nabij het gebied, onder de voorwaarde dat een duurzame situatie ontstaat²⁶.

---

²⁴ Wezenlijke kenmerken en waarden moeten per gebied worden gespecificeerd. Daarbij kan het gaan om: bodemopbouw, -structuur en reliëf; de waterhuishouding; natuurlijke processen; de kwaliteit van bodem, water en lucht; sedimentatie en -erosieprocessen; ruste, stilte en openheid; de landschapsstructuur en; gebiedspecifieke plant- en diersoorten.

²⁵ Redenen van groot openbaar belang; Op basis van een afweging tussen het te beschermen belang en het met het plan of project gemoeide belang wordt al dan niet toestemming verleend. Wordt een plan of project na afweging van belangen toch toegestaan, dan moet voordat het plan of project wordt uitgevoerd een besluit worden genomen over compenserende maatregelen.

²⁶ Het beginsel dat compensatie nabij het verloren gebied moet worden gerealiseerd **kan** ruimer worden ingevuld. Compensatie moet daar worden gerealiseerd waar het optimaal bijdraagt aan het instandhouden van een populatie(s). Het merendeel van de populaties van diersoorten in Nederland leeft in een netwerk van grotere en kleinere gebieden die met elkaar zijn verbonden in een zogenaamde netwerkpopulatie. Dit betekent dat uitbreiding van een klein gebied of verbetering van de ecologische verbindingen tussen de gebieden wel eens meer kan bijdragen aan het doel van compensatie dan uitbreiding van een groter gebied. In het MER kunnen dus meer locatiealternatieven voor compensatie in beschouwing worden genomen.

3. Indien fysieke compensatie onmogelijk is, dan compensatie door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden.
4. Indien fysieke compensatie of compensatie door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden door overmacht onmogelijk is, wordt financiële compensatie geboden die tegoeed komt aan natuur. Onder overmacht wordt ook verstaan de dreiging van ernstige vertraging van de procedure.
5. Het tijdstip over het besluit over ingreep is ook het tijdstip waarop helderheid wordt gegeven over aard, wijze en tijdstip van compensatie.
6. Het tijdstip van daadwerkelijke compensatie is gerelateerd aan het tijdstip van ingreep.

Aspecten die aan bod moeten komen bij Natuurontwikkeling waaronder Ecologische Verbindingszones (EVZ's) o.a voor compensatie

In geval van te ontwikkelen EVZ dient in het MER beschreven te worden:

1. type (droog/nat), doel en functie van de EVZ (onder andere lokaal/ regionaal belang), verbinding van welke gebieden en beschrijving van de levensgemeenschappen (natuurdoeltype) in de te verbinden gebieden;
2. welke doelsoorten en de ecologische eisen van deze soorten aan de EVZ;
3. lengte, breedte, configuratie van lijnvormige en vlakvormige elementen (steunpunten);
4. knelpunten (barrières) en mitigerende maatregelen om deze op te heffen.

In geval van de mogelijke aanleg van nieuwe natuurgebieden (natuurontwikkeling) dient in het MER beschreven te worden:

1. locatie, omvang en ligging ten opzichte van, en verbinding met omliggende natuurgebieden;
2. te realiseren natuurdoeltype(n);
3. randvoorwaarden voor de realisering van deze natuurdoeltypen zoals benoemd in het Handboek Natuurdoeltypen (LNV, 2001);
4. beoogde functie van het nieuwe natuurgebied voor het voortbestaan van doelsoorten in aangrenzende natuurgebieden;
5. kans op realisatie (middelen en mogelijkheid tot verwerving).

BIJLAGE 5B

Soortbescherming

Bestaande situatie en autonome ontwikkeling

In het MER moeten de in het studiegebied voorkomende doelsoorten²⁷ worden beschreven die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit en alternatieven. In sommige situaties kan worden volstaan met een gemotiveerde selectie van de voorkomende doelsoorten. Prioritaire soorten moeten deel uitmaken van deze selectie²⁸.

Informatie over de doelsoort:

- de mate van bescherming (Nederlandse en internationale wet- en regelgeving). *Deze informatie is nodig om indien mogelijk de gevolgen voor de populatie te kunnen toetsen;*
- de mate van bedreiging van de doelsoort in Nederland. Voor het bepalen van de mate van bedreiging wordt gebruik gemaakt van de Rode Lijsten. *Deze informatie is nodig om de ernst van de potentiële gevolgen (voor een populatie) te kunnen bepalen;*
- voor dieren het voorkomen van het aantal individuen/paren per ecologisch netwerk, verdeeld over de deelgebieden. Indien onbekend: de oppervlakte van de leefgebieden van een netwerk;
- voor planten de oppervlakte van de standplaats;

Informatie over de (meta)populatie²⁹ van de doelsoort (alleen voor die doelsoorten waarover wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn):

- betekenis van deze populatie voor het behoud van de soort in Nederland;
- mate waarin deze metapopulatie of het leefgebied duurzaam is, dan wel duurzame condities biedt;
- grootte, verspreiding en dichtheid van de (meta)populatie in het studiegebied of oppervlakte van het leefgebied van de (meta)populatie dat tot een ecologisch netwerk kan worden gerekend.

Voor het beschrijven van de autonome ontwikkeling kan voor dieren gebruik worden gemaakt van de verandering van het aantal individuen/paren of de populatiegrootte over de afgelopen jaren (historische trend). Voor planten kan de verandering in standplaatsoppervlakte worden gebruikt.

Milieugevolgen

Voor elke (geselecteerde) doelsoort moet worden aangegeven:
voor dieren:

- verandering van het aantal individuen/paren;

---

²⁷ In het Handboek Natuurdoeltypen; bijlage 3 (LNV, 2001) staan alle doelsoorten.

²⁸ Habitat- en vogelrichtlijngebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van bepaalde natuurlijke habitats en soorten. Een deel hiervan is aangeduid als prioritaire habitat of soort omdat de EU voor de instandhouding hiervan een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Deze prioritaire typen natuurlijke habitats en soorten zijn respectievelijk in bijlage I en II van de Habitatrichtlijn met een sterretje (*) gemerkt. Bij mogelijke aantasting hiervan dient ontheffing te worden aangevraagd bij de Europese Commissie. Alle prioritaire soorten zijn ook doelsoort. Voor hele tekst van de Habitatrichtlijn en bijlages zie: www.europa.eu.int/comm/environment/nature/legislation

²⁹ Een soort bestaat uit een groot aantal individuen die in het algemeen samenleven in een metapopulatie. Een metapopulatie bestaat uit een aantal deelpopulaties die onderling met elkaar zijn verbonden waardoor uitwisseling mogelijk is. Deze metapopulatie leeft in Nederland in het algemeen in een ecologisch netwerk van grotere en kleinere gebieden die onderling met elkaar zijn verbonden.

- verandering van het oppervlakte van het leefgebied; wanneer relevant per functie aangeven in hoeverre er sprake is van het optreden van significante gevolgen; houdt rekening met het optreden van cumulatie³⁰.

voor planten:

- verandering van de standplaatsoppervlakte. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met een verandering van de abiotische omstandigheden, als gevolg van het voornemen die invloed heeft op de standplaatsfactoren van planten;
- in hoeverre er sprake is van het optreden van significante gevolgen.

Voor de doelsoorten (dieren) waarover wetenschappelijke informatie op populatieniveau beschikbaar is moet het volgende worden aangegeven. Indien de gevraagde informatie onder optie 1 ontbreekt dan kan optie 2 worden toegepast:

Optie 1, de kans op het verdwijnen of uitsterven van een (meta)populatie in het studiegebied. Dit kan kwalitatief worden beoordeeld. Indien die kans zeer groot is zal ook voor de populatie(s) waarmee uitwisseling plaatsvindt een inschatting moeten worden gemaakt van deze kans. Indien er een kans bestaat op verdwijnen of uitsterven moet worden aangegeven wat dit betekent voor het behoud van de soort in Nederland.

Optie 2, de mate van aantasting van de oppervlakte van het ecologisch netwerk, en een inschatting van de gevolgen hiervan voor het voortbestaan van duurzame condities van het ecologisch netwerk van de populatie.

Daarnaast is het te overwegen – maar dit is niet verplicht – om alle informatie die nodig is om voor een ontheffingsaanvraag op grond van de Flora- en Faunawet (FFW) in aanmerking te komen, ook op te nemen in het MER en de ingedragen informatie op correctheid te laten beoordelen door de Commissie. Indien ontheffing moet worden aangevraagd en er is besloten dat dit onderdeel van het MER wordt dan geldt het volgende: iedere in het plangebied voorkomende beschermde soort moet worden genoemd en per soort moet worden aangegeven wat de gevolgen zullen zijn. In geval van een ontheffingsaanvraag kan er dus niet met doelsoorten of een selectie hiervan worden gewerkt.

1. Welke beschermde planten- en diersoorten op grond van de FFW komen in en nabij het plangebied voor?
2. Leidt het realiseren van het voornemen tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de FFW betreffende planten en/of dieren?
3. Kan het plan zodanig aangepast worden dat dergelijke verboden handelingen niet worden gepleegd?
4. Is om het plan te kunnen uitvoeren een ontheffing op grond van art. 75 van de FFW vereist?
5. Ontheffing kan worden verleend, indien:
  - er geen andere bevredigende oplossing bestaat (reëel alternatief) en;
  - sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en;
  - geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

---

³⁰ Cumulatie: elke ingreep in een Habitatrictlijngebied dient in combinatie met andere activiteiten te worden getoetst. Indien hiervan sprake kan zijn dient de initiatiefnemer aan te tonen dat er ook door cumulatie geen significante gevolgen zullen optreden.

**Omleidingen N348 (Zutphen Noord - Eefde West) en Noordelijke
ontsluiting bedrijventerrein 'De Mars'**

Een studie naar de mogelijkheden om de provinciale weg N348 om te leggen bij Zutphen-Polbeek en ten westen van Eefde. In de studie wordt ook een nieuwe noordelijke ontsluiting van het bedrijventerrein de Mars meegenomen.

ISBN 90-421-1296-4